

Liputusohje 2009

Suomen Purjehtijaliitto • Suomen Veneilyliitto
Lippukomitea

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Perälippu.....	2
- Suomen lippu	2
- Veneseuralippu	2
- Veneseuralipun synty ja historia	2
- Lipun paikka ja koko	3
- Liputusajat	4
Vieraan maan liput	4
- Kohteliaisuuslippu	4
- Kansallisuuden ilmaiseminen	4
Lipun käyttö erikoistilanteissa	4
- Lipputervehdys	4
- Suruliputus	4
- Juhlaliputus	5
Viirit	5
- Viirien merkitys	5
- Viirityypit ja arvojärjestys	5
- Viirien käyttö	6
Erikoisliput ja -viirit	6
- Tunnusviirit	6
- Mainosliput	6
- Merirosvolippu	6
- EU:n lippu	6
- Viestiliput	6
Tekstiviitteet	7

Liputusohje 2009

Suomen Purjehtijaliitto ry:n ja Suomen Veneilyliitto ry:n hallitukset ovat hyväksyneet tämän liputusohjeen jäsenseuroissaan noudatettavaksi 1.1.2009 alkaen ja kumoavat samalla liputusohjeen 2004.

Johdanto

Merellinen liputuskäytäntö on kansainvälistä ja niin vakiintunutta, että esimerkiksi asetuksessa liputuksesta Suomen lipulla ei katsota tarpeelliseksi paneutua yksityiskohtiin, vaan todetaan vain: ”Valtion aluksen liputtamisessa on noudatettava kansainvälistä tapaa.” Lippujen ja viirien käyttö aluksilla on elinvoimainen perinne. Se on pystynyt helposti mukautumaan alusten muuttumiseen purjelaivoista autolautoiksi ja huviveneiksi. Elinvoimaisuus johtunee siitä, että lippu on aina ollut niin maassa kuin merelläkin vahva tunnus, johon liittyy voimakas tunnelataus. Lippu kertoo, mistä maasta vene on kotoisin ja veneily-yhdistyksen lippu kertoo lisäksi, missä seurassa vene on rekisteröity. Mitä suurempi on käytössä oleva laiva tai vene ja mitä kauemmaksi lähdetään sisäsimmiltä vesiltä ja kotoisilta rannoilta, sitä tärkeämmäksi tulee oman lipun näyttö. Vastaavasti veneen viirit voivat kertoa paljon sellaisille, jotka osaavat lukea niiden sanomaa. Yksi liputuksen perussäännöistä on, että käytetään vain sellaisia lippuja ja viirejä, joilla on merkitys.

Merellinen liputuskäytäntö voidaan jakaa kahteen osaan:

- Perälippua koskeva osa on tietyiltä osin tiukasti laeilla säädeltyä. Kaikkien maiden lainsäädäntö noudattaa tässä asiassa kansainvälistä merioikeusyleissopimusta. 1) Niissä tämän ohjeen kohdissa, jotka perustuvat lainsäädäntöön ja joita kaikilla aluksilla on noudatettava, on viittaus kyseiseen lakiin, asetukseen tai viranomaislausuntoon.
- Valtaosa liputustavoista perustuu kuitenkin vuosisatojen kuluessa muodostuneeseen käytäntöön. Sen noudattaminen ei ole pakollista, mutta se on osa hyvää merimiestapaa ja myös yksi niistä asioista, joiden mukaan niin kansaveneilijät kuin ammattimerenkulkijatkin helposti muodostavat käsityksensä veneilijän tiedoista. Tätä laissakin mainittua ”kansainvälistä tapaa”, lisättyä suomalaisten omalla viireihin liittyvällä käytännöllä, pyri-

tään tässä liputusohjeessa selvittämään yksityiskohtaisesti.

Liputusohjeen on laatinut edellisen liputusohjeen ja siitä saadun palautteen, tehtyjen viranomaispäätösten sekä muiden maiden vastaavien ohjeiden pohjalta liittojen Lippukomitean jäsenistä koostuva työryhmä: Lauri Touri, puheenjohtaja, Leif Strandström ja Onni Vuori. Ohje on ollut tarkastettavana merenkulkulaitoksessa, Merivoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja Tullihallituksessa sekä useilla liputuksen asiantuntijoilla.

Lippukomitea on päivittänyt tämän liputusohjeen 2009 täsmentäen muutamia vuosien aikana epäselviksi osoitettuneita kohtia. Lippukomitean jäsenet ovat Hannu Hillo, puheenjohtaja, Leif Strandström, Lauri Touri, Matti Valtonen, Erkki Vilonen ja Peter Wirbergh.

Perälippu

Suomen lippu

Suomen lippu on huviveneessä joko Suomen kansallislippu tai veneily-yhdistyksen lippu (josta jatkossa käytetään nimitystä veneseuralippu).²⁾ Jotta vene olisi suomalainen ja saisi käyttää perälippuna Suomen lippua, on sen oltava yli 60-prosenttisesti suomalaisomistuksessa. Suomalaisina pidetään tässä yhteydessä Suomen kansalaisia sekä Suomessa rekisteröityjä oikeushenkilöitä. ³⁾ ⁴⁾ Veneily-yhdistyksen (josta jatkossa käytetään nimitystä veneseura) jäsenyyden osoittamiseksi voi muun maan lipun alla purjehtivassa veneessä käyttää veneseuran veneenomistajan viiriä tai Suomen Veneilyliiton kerhoviiriä. ⁵⁾

Veneseuralippu

Veneseuralippu on kansallislipun veroinen Suomen lippu, jota voi käyttää sekä Suomessa että ulkomailla. Merenkulkulaitos vahvistaa hakemuksesta kullekin veneseuralle lipun, jossa on seuran muista erottuva lippumerkki. Ainoastaan vahvistettujen veneseuralippujen käyttö on sallittua. Veneseurojen tulee pitää rekisteriä veneistä, joilla on veneseuralipun käyttöoikeus ja antaa niille venetodistus, joka on virallinen todistus siitä, että vene saa käyttää veneseuralippua. ⁶⁾

Vene saa olla vain yhden veneseuran rekisterissä ja käyttää vain kyseisen seuran lippua, vaikka omistaja olisikin usean seuran jäsen.

Veneseuran rekisterissä olevassa suomalaisessa veneessä saa käyttää seuran veneseuralippua

- kun veneessä on katsastuksen perusteella saatava voimassa oleva venetodistus ja
- kun veneessä on mukana päällikkönä tai miehistön jäsenenä rekisteröintiseuran jäsen.

Veneseuralippua ei saa käyttää rekisteröidyssäkään veneessä

- jos mukana ei ole rekisteröintiseuran jäsentä,
- jos vene on kaupallisessa käytössä,
- tai jos vene on viranomaisen katsastama kaupalliseen liikenteeseen, esimerkiksi yhteysveneeksi, riippumatta siitä, peritäänkö kuljetuksesta maksua.

Jos vene on suomalaisessa omistuksessa, käytetään näissä tapauksissa kansallislippua.

Veneessä, joka ei ole veneseuran rekisterissä, ei saa käyttää sen veneseuralippua. ⁶⁾

Veneseurojen apuveneissä saa käyttää veneseuralippua vain, jos ne ovat veneseuran rekisterissä. Veneseuran viirien käyttö on sallittua kaikissa edellä mainituissa tapauksissa.⁵⁾

Veneseuralippua saa käyttää myös veneseuran maatukikohdissa.

Ahvenanmaalaisilla veneseuroilla on oikeus käyttää maakuntahallituksen hyväksymää Ahvenanmaan lipusta johdettua veneseuralippua. ⁷⁾

Veneseuralipun synty ja historia

Nyländska Jaktklubben sai ensimmäisenä suomalaisena veneseurana veneseuralipun vuonna 1861. Lipun esikuvana oli Pietarin Jokipursiseuran vain vuotta vanhempi valkopohjainen siniristilippu, jonka tangonpuoleisessa valkoisessa yläkentässä oli Pietarin kaupungin vaakuna. Venäjän Meriministeriö suunnitteli NJK:lle lipun, jonka kulmassa oli "Uudenmaan läänin vaakuna täydellisenä". Sen hyväksyi Venäjän keisari Aleksanteri II yhdessä seuran sääntöjen kanssa. Kenraaliamiraali suuriruhtinas Konstantin vahvisti päätöksen allekirjoituksellaan.

Useimmat autonomian aikana perustetut pursiseurat saivat myöhemmin käyttöönsä samanlaisen siniristilipun varustettuna oman kaupunkinsa tai lääninsä vaakunalla. Vastaava käytäntö vallitsi Venäjän keisarikunnassa aina Tyynenmeren rannikkoa myöten. Lippu oli Venäjän meriministeriön vahvistama, sen tarkoitus oli osoittaa että

kyseessä oli venäläinen huvialus, jolta ei vaadittu normaaleja merenkulku- ja satamamaksuja eikä tullimuodollisuuksia. Lippu oli kauppalipun veroinen kansallistunnus. Suomeen oli 1900-luvun puolelle tultaessa perustettu yli 30 purjehdusseuraa, suunnilleen saman verran kuin muualla Venäjän keisarikunnassa yhteensä. Suomalaisten purjehdusseurojen lippu tulikin Itämeren alueella niin tutuksi, että sitä alettiin pitää Suomen lippuna. Sen vuoksi annettiin 1910 armollinen käsky, jolla Venäjän keisarikunnan kaikkien purjehdusseurojen piti sijoittaa lippujensa yläkulmaan Venäjän kauppalipun trikolorin värit ja siirtää seuratunnus lipun alakulmaan. Toimenpiteellä haluttiin tietenkin konkreettisesti osoittaa, että Suomi monista itsenäistymispyrkimyksistään huolimatta kuului Venäjän imperiumiin. Se oli tyypillinen ns. sortokauden venäläistämispyrkimyksen ilmenemismuoto. Tätä lippua suomalaiset purjehtijat nimittivätkin sen vuoksi ”orjalipuksi”. Se oli käytössä vuosina 1910 – 1917. Keisarivallan kaaduttua Venäjän vallankumoukseen, veneseuralipun vaakunatunnus siirrettiin taas entiselle paikalleen valkoiseen yläkenttään. Tässä muodossa lippu pysyi kaksi vuotta 1917 – 1919. Suomen kansallislipun tultua hyväksytyksi, veneseuralippu erotettiin siitä sinisen ristin päälle sijoitetulla kapeammalla valkoisella ristillä. Tämä nykyinen veneseuralippumme syntyi vuonna 1919. Suomalaisen veneseuralipun asema on vahvistettu uudelleen vuonna 1978 lailla Suomen lipusta ja 1983 asetuksella huvialusten lipuista. Vuonna 2008 maassamme oli noin 330 veneseuraa, joilla on virallisesti vahvistettujen veneseuralippu. Tämä veneseuralippujärjestelmä on ainutlaatuinen ja myös maailman suurin. Suuri osa lipuista on edelleen varustettu seuran kotiseudun vaakunatunnuksella kuten Aleksanteri III vuonna 1890 määräsi.

Lipun paikka ja koko

Veneen arvokkain paikka on sen perä. Niinpä perälipun tulisi muita lippuja ja viirejä suurempana olla perässä olevassa 10-15 astetta kallistetussa lipputangossa. Satamassa se on aina mahdollista ja useimmissa venetyypeissä lippu sopii perätankoon myös merellä. Silloin tangon tulee olla sellaisessa paikassa, ettei lippu häiritse perävalon näkymistä eikä se pääse likaantumaan pakokaasuista tai koskettamaan joitain likaavia esineitä, kuten kai-teeseen kiinnitettyä perämootoria. Perätangon käytön esteenä merellä voivat olla esimerkiksi purjeveneessä pitkä matalalla oleva puomi, joka ottaisi lipputangoon kiinni, tai moottoriveneessä korkea kansirakennelma, joka aiheuttaa kulussa lipun kiertymisen lipputangon ympäri, jolloin lippu ei voi täyttää sen tärkeintä tehtävää, näkymistä.

Jos lippua ei kulussa voi pitää perätangossa, voi sitä pitää

- ketsissä ja joolissa mesaanimaston huipussa, jossa on usein sitä varten sopiva jatke
- kahveli- tai varpatankorikatussa veneessä mesaani- tai ainoan maston kahvelissa tai varpatangossa,
- moottoriveneen merenkulkumaston kahvelissa,
- moottoriveneen selvästi taaksepäin kallistetun tai putkirakenteisen riittävän korkean varustekaaren keskelle kiinnitetyssä lippuliinassa.

Lippua ei voi pitää

- perämaston huipussa, jos masto on kuten kuunarilla pitempi tai yhtä pitkä kuin muut mastot,
- purjeveneiden peräharuksessa,
- moottoriveneiden maston huipussa,
- moottoriveneiden antennissa tms.

Pienessä purjeveneessä, jolla kaatuminen on tavanomaista, ei käytetä lippua.

Lipun kooksi ja lipputangon pituudeksi suositellaan seuraavaa:

Veneen pituus	Lipun koko	Lipputangon pituus
alle 7 m	33 cm x 54 cm	80 cm
	44 cm x 72 cm	100 cm
7 – 10 m	55 cm x 90 cm	120 cm
10 – 12 m	66 cm x 108 cm	145 cm
12 – 15 m	80 cm x 131 cm	175 cm
yli 15 m	100 cm x 163 cm	210 cm

Kahvelissa ja mesaanimaston huipussa voi käyttää suunnilleen saman kokoista lippua. Perälipputangossa lipun yläreunan pystyettäisyyden kannesta tulisi olla vähintään 10 cm pitempi kuin tangossa käytettävän lipun lävistäjä.

Lipun on aina oltava puhdas ja ehjä. Kulunut lippu tulee hävittää arvokkaalla tavalla, esimerkiksi polttamalla.

Liputusajat

Kulussa olevassa veneessä pidetään perälippu nostettuna koko ajan vuorokaudenajasta riippumatta. Pitkillä avomeripurjehduksilla voi kuitenkin lipun pitää laskettuna, jos muita aluksia ei ole näkyvissä. Kiinnitettyssä (satamassa, poijussa, ankkurissa) miehitetyssä veneessä ja veneseuran maatukikohdassa lippu nostetaan kello 08.00 ja lasketaan auringon laskiessa, kuitenkin viimeistään kello 21.00. Juhannusyönä lippu pidetään nostettuna kokoyön.8)

Jos näkyvissä on sota-alus, suoritetaan lipunnosto ja -lasku sen mukaan. Lipun käyttökausi veneessä ei ole riippuvainen seuran keväisistä ja syksyisistä lipun nosto- ja laskujuhllisuuksista. Suomen aluevesillä järjestetyissä purjehduskilpailuissa ei veneessä yleensä pidetä lippua kilpailun aikana. Lipun käytöstä määrätään kilpailuohjeissa. Jos osakin kilpailureitistä ulottuu kansainvälisille tai toisen valtion vesialueille, on perälippu pidettävä koko ajan nostettuna. Ulkomaanpurjehduksilla voi liputusajoissa noudattaa maan tapaa, mutta lipun laskeminen viimeistään pimeän tullen osoittaa hyvää merimiestapaa. Maailman merillä suositellaan kansallislipun käyttämistä.

Vieraan maan liput

Kohteliaisuuslippu

Muun maan aluevesillä pidetään kyseisen maan pienoiskauppalippua perästä katsottuna oikeanpuoleisessa saalingissa. Mahdolliset viirit siirretään tällöin vasempaan saalinkiin. Moottoriveneessä voi lippua pitää saalingin puuttuessa merenkulkumaston huipussa. Jos tämäkään ei ole mahdollista, lippu voi olla esimerkiksi ohjaamon katolla olevassa pikkutangossa, kunhan se ei ole arvokkaammassa paikassa kuin perälippu. Kohteliaisuuslippua käytetään vain perälipun ollessa nostettuna. Se nostetaan aamulla perälipun jälkeen ja lasketaan illalla ennen perälippua. Vain yhtä kohteliaisuuslippua pidetään kerrallaan nostettuna. Siirryttäessä maasta toiseen lippu vaihdetaan rajalla. Kohdemaan kohteliaisuuslippu voidaan haluttaessa nostaa lähtöpäivänä viimeisessä kotimaan satamassa ja laskea illalla, kun on saavuttu ensimmäiseen kotimaan satamaan. Avomerellä ei yleensä käytetä kohteliaisuuslippua.

Kansallisuuden ilmaiseminen

Purjehtiessaan vieraan maan lipun alla esimerkiksi vuokraveneellä, voi suomalainen osoittaa kansallisuutensa nostamalla Suomen pienoiskansallislipun vasempaan saalinkiin. Veneseuralippua ei käytetä tähän tarkoitukseen.6) Tällöin tässä saalingissa ei pidetä viirejä. Jos suomalaisessa veneessä on ulkomaalainen vieras, voi hänelle osoittaa kohteliaisuutta nostamalla vieraan kauppalippu vasempaan saalinkiin. Jos vieraita on kahdesta eri maasta, heidän lippujaan tulisi pitää vierekkäin omissa nostimissaan. Nämä liput nostetaan kohteliaisuuslipun tapaan perälipun jälkeen ja lasketaan sitä ennen.

Lipun käyttö erikoistilanteissa

Lipputervehdys

Kulussa oleva vene voi tervehtiä kansainvälisen tavan mukaisesti lipullaan sellaista kulussa olevaa sota-alusta, jonka mastossa on päällikköyksi, aluksen kansallisuudesta riippumatta. Tällaiseksi alukseksi lasketaan myös tasavallan presidentin vene. Lipputervehdys suoritetaan vain lähietäisyydeltä ja olosuhteiden sen turvallisesti salliessa. Lipputervehdyksessä lippu lasketaan partaan tasalle ja odotetaan, kunnes tervehdittävä on vastannut omalla lipullaan, jonka jälkeen lippu nostetaan takaisin ylös. Tervehdys voidaan suorittaa myös irrottamalla tanko lippuineen telineestään ja pitämällä tankoa vaakatasossa vanaveden suuntaan. Mesaanimaston huipussa tai kahvelissa olevalla lipulla tervehditään laskemalla se alas noin kolmanneksen verran. Lipulla voi tervehtiä myös siviilialusta, kuten esimerkiksi saman seuran venettä. Tervehtiminen on vapaaehtoista, mutta tervehdykseen vastaaminen on velvollisuus.

Suruliputus

Suruliputuksessa lippu nostetaan ensin ylös ja lasketaan sitten muutaman sekunnin kuluttua noin kolmanneksen lipputangan tai mesaanimaston pituudesta. Suruliputuksen päättyessä lippu nostetaan myös ensin ylös ja laskeaan se sitten alas. Kiinnitetty vene noudattaa maissa suoritettavaa yleistä tai yksityistä suruliputusta. Suruliputettaessa veneen omistajan kuolin- ja hautajaispäivänä, pidetään myös hänen henkilökohtaisia viirejään puolitangossa. Kulussa oleva vene suruliputtaa ainoastaan jos veneessä on vainaja. Vietäessä tuhkauurna haudattavaksi mereen, suruliputus aloitetaan aamulla, jos kysymyksessä on vainajan oma vene. Muussa tapauksessa se

aloitetaan, kun urna tuodaan veneeseen. Suruliputus päättyy, kun urna on haudattu tai tuhka siroteltu veteen. Kohdattaessa suruliputettu alus, on huomaavaista laskea oma lippu tervehdysasentoon ohittamisen ajaksi.

Juhlaliputus

Veneeseen voidaan nostaa juhlaliputus yleisinä liputuspäivinä, veneseuran juhlissa, omistajan tai veneen merkkipäivinä ja muissa juhlatilaisuuksissa. Juhlaliputuksessa nostetaan kansainväliset viestiliput keulasta maston tai mastojen huipun kautta perään. Jos liput eivät kaksimastoisessa veneessä riitä, voi mastojen välin jättää tyhjäksi. Lippujen järjestys on keulasta lukien A, B, C, 1, D, E, F, 2, G, H, I, 3, J, K, L, 4, M, N, O, 5, P, Q, R, 6, S, U, V, 7, W, Y, Z, 8, ensimmäinen korvausviiri, toinen korvausviiri, kolmas korvausviiri. Tarvittaessa voidaan käyttää useampia viestilippusarjoja, mutta useimmissa veneissä ei tarvita edes yhden sarjan kaikkia lippuja. Kirjaimia T ja X sekä vastausviiriä ei käytetä. Jos perässä jää viimeiseksi numeroviiri, voi sen korvata lipulla, jotta viiri ei koskettaisi kantta. Juhlaliputus kiinnitetään perässä perälipun tason alapuolelle siten, että mastosta perään johdetut liput ovat oikein päin eivätkä ylösalaisin. Kansallisina liputuspäivinä, kuten juhannuksena, voi maston huipussa viestilippuja ylempänä pitää kansainvälisen tavan mukaan liputuksen aiheutta osoittamassa Suomen kansallislippua tai veneseuralippua. Veneseuran juhlissa ja yksityisissä juhlatilaisuuksissa huippulippuna voi olla veneseuralippu. Jos veneessä on tapana pitää 1. ryhmän viiriä (ks. seuraava luku) maston huipussa, se jää paikalleen huippulipun viereen. Muut viirit jäävät tavallisille paikoilleen. Kun veneet ulkomaan satamassa liputtavat kansallisena juhlapäivänään, on kohteliasta tehdä samoin. Tällöin pidetään huippulippuna kyseisen maan kauppalippua ja kohteliaisuuslippu lasketaan. Juhlaliputusta pidetään vain perälipun ollessa nostettuna. Se nostetaan perälipun jälkeen ja lasketaan ennen sitä, jollei veneessä ole niin suurta miehistöä, että se voidaan nostaa ja laskea yhtäaikaa perälipun kanssa. Yleensä juhlaliputusta käytetään vain kiinnitetyssä veneessä. Poikkeuksena voi olla esimerkiksi veneiden paraati. Kun veneessä on juhlaliputus, on kansi luonnollisesti hyvässä järjestyksessä, purjeet siististi käärittyinä ja esimerkiksi kuivumassa olevat pyyhkeet sisätiloissa.

Viirit

Viirien merkitys

Veneessä käytettävät viirit osoittavat sen päällikön tai omistajan jäsenyyksiä, tutkintoja ja harrastuksia. Kulussa olevassa tai miehityksessä kiinnitetyssä veneessä käytetään vain sellaisia viirejä, joihin sen kulloinkin päällikkö on oikeutettu. Miehittämättömässä kiinnitetyssä veneessä käytetään sen omistajan tai haltijan viirejä. Kaikilla viireillä tulee olla jokin merkitys. Joihinkin tilanteisiin liittyviä hupi- tai mainoslippuja voidaan haluttaessa pitää vasemmassa saalingissa. Lasten iloksi tarkoitetut tuulipussit ja vastaavat sopivat parhaiten peräharukseen.

Viirityypit ja arvojärjestys

Viirit jaetaan arvojärjestykseltään seuraaviin ryhmiin, joka on myös niiden nostojärjestys:

1. ja arvokkain ryhmä, joka on aina muita viirejä ylempänä

- Veneseuralipusta johdetut viralliset viirit: 6)
 - kommodorin viiri
 - varakommodorin viiri
 - veneenomistajan viiri
 - kilpailulautakunnan lippu
 - kunniajäsenen lippu

Kaksi viimeistä ovat nimestään huolimatta viirejä eikä niitä saa käyttää perälippuna.

2. ryhmä

- Valtakunnallisten liittojen ja yhdistysten tutkinto- ja pätevyysviirit, kuten
 - Suomen Navigaatioliiton laivuriviirit
 - Suomen Partiolaisten kippariviiri
- Nämä viirit eivät välttämättä ilmaise jäsenyyttä kyseisessä yhdistyksessä.
- Valtakunnallisten liittojen ja yhdistysten jäsentunnuksina käytetyt viirit, kuten
 - Suomen Veneilyliiton kerhoviirit
 - Merikarhujen viirit

Nämä viirit voivat ilmaista jäsenyyden lisäksi myös aseman yhdistyksessä.

3. ryhmä

- Varustamoviirit, jotka osoittavat veneen omistajan, kuten venevuokraamon viirit
- Tehtäväviirit, jotka osoittavat, että vene tai sen miehistö on sitoutunut toimimaan jossain tehtävässä, kuten esim. partiolaisten Nodu (vesistötutkimus) -viiri
- Henkilö-, vene- ja vapaamuotoiset yhteisöviirit.

Viirien käyttö

Viirejä pidetään korkeintaan kolme päällekkäin arvojärjestyksessä perästä katsottuna oikeassa saalingissa. Jos saalingissa on kaksi nostinta, voi viirejä pitää myös rinnakkain. Ulompi nostin on tällöin arvokkaampi kuin sisempi. Kun käytetään kohteliaisuuslippua, siirretään viirit vasempaan saalinkiin. Purjeveneessä voi yhtä 1. ryhmän viiriä pitää myös ainoan tai isonmaston huipussa. Moottoriveneessä, jossa ei ole saalinkeja, voi pitää yhtä viiriä merenkulkumastossa tai ohjaamon katolla olevassa pikkutangossa. Viirejä voi pitää nostettuna vuorokaudenajasta riippumatta vaikka koko purjehduskauden ajan kyseisen yhdistyksen sääntöjä noudattaen. Telakoidussa veneessä ei käytetä viirejä. Myös muun kuin veneen rekisteröintiseurana viirejä voi käyttää. Samaan sarjaan kuuluvia viirejä käytetään vain yhtä kerrallaan, ei siis esimerkiksi saman veneseuran kommodorin ja veneenomistajan viirejä tai rannikko- ja saaristolaiivurin viirejä yhtäaikaan. Ulkomaisia viirejä käytetään samoin kuin suomalaisia, mutta vastaavaa suomalaista viiriä alempana. Päällikkö voi valita viireistään, mitä hän kulloinkin haluaa käyttää ja voi myös valita viirien keskinäisen arvojärjestyksen kunkin ryhmän puitteissa. Kuluneet viirit tulee vaihtaa ehtiin. Kulunut viiri tulee hävittää arvokkaalla tavalla, esimerkiksi polttamalla.

Erikoisliput ja –viirit

Tunnusviirit

Purjeveneessä on kilpailu-, eskaaderi- ja tapahtumaviirien yleisin paikka peräharuksessa, toisinaan myös vasemmassa tai oikeassakin saalingissa. Moottoriveneessä näitä viirejä voidaan pitää vastaavasti saalingissa, pienessä viiritangossa tai antennissa. Tunnusviirejä ei pidetä kohteliaisuuslippua tai virallisia viirejä arvokkaamassa paikassa. Tapahtuman järjestäjä antaa kulloinkin ohjeet viirin paikasta. Viirejä käytetään yleensä lähinnä tapahtuman aikana, mutta mikään ei estä niiden käyttöä pitempäänkin. Ne voivat liehua vuorokaudenajasta riippumatta.

Mainosliput

Sponsorien tms. mainoslippuja ei saa käyttää perälippuna.2) Kiinnitetyssä purjeveneessä niiden yleisin paikka on keulaharuksessa. Jos lippuja halutaan käyttää myös kulussa, pidetään niitä vasemmassa saalingissa.

Merirosvolippu

Veneessä ei pidetä merirosvolippua missään paikassa, sillä julmien tappajien ja kiduttajien pääkallotunnuksen käyttö veneessä lasten iloksi on irvokasta ja osoittaa erittäin huonoa merimiestapaa. Merirosvothan ryöstävät edelleenkin laivoja ja veneitä ja surmaavat niiden miehistöjä vielä nykyäänkin jopa Välimerellä.

Euroopan Unionin lippu

Euroopan Unionin sininen tähtilippu on veneessä asemaltaan rinnastettavissa 3.ryhmän viireihin, joten sitä voi haluttaessa käyttää viirien tapaan. Sitä ei voi pitää perälippuna, sillä se ei korvaa merioikeusyleissopimuksen tarkoittamaa kansallislippua. 1) 2) 9) Lipun kulmassa ei saa olla lisäkuviona Suomen lippua.9)

Viestiliput

Viestilippuja pidetään tarvittaessa purjeveneessä vasemmassa saalingissa ja moottoriveneessä mahdollisimman näkyvässä paikassa, esimerkiksi merenkulkumastossa.

Tekstiviitteet

- 1) Kansainvälinen merioikeusyleissopimus SopS 50/1996
- 2) Laki Suomen lipusta 380/1978
- 3) Merilaki 674/1994, Asetus MeriL 1 luvun 1§ soveltamisesta 1304/1999
- 4) Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto 2099/43/2001, 6.10.2003
- 5) Neuvottelut Merenkululaitos / Lippukomitea 24.3.2003 ja 27.11.2006
- 6) Asetus huvialusten lipuista 292/1983
- 7) Landskapslagen om Ålands flagga 41/1992
- 8) Asetus liputuksesta Suomen lipulla 383/1978
- 9) EU:n komission lausunto D(2001) PLI590031